

Sygn. akt IC 119/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Alina Gąsior
Protokolant	st.sekr.sąd. Beata Gurdziołek

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa E. S. (1), F. Ż., F. S.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki E. S. (1) kwotę 63.000,00 (sześćdziesiąt trzy tysiące 00/100) złotych tytułem zadośćuczynienia;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda F. Ż. kwotę 42.000,00 (czterdzieści dwa tysiące 00/100) złotych tytułem zadośćuczynienia;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda F. S. kwotę 35.000,00 (trzydzieści pięć tysięcy 00/100) złotych tytułem zadośćuczynienia;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- znosi wzajemnie między stronami koszty procesu;
- nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 8.650,00 (osiem tysięcy sześćset pięćdziesiąt 00/100) złotych tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa i kwotę 797,00 (siedemset dziewięćdziesiąt siedem 00/100) złotych tytułem zwrotu wydatków;
- nie obciąża powodów E. S. (1), F. Ż., F. S. kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa.

SSO Alina Gąsior

Sygn. akt I C 119/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 stycznia 2017 roku powodowie E. S. (1) oraz małoletni F. S. i F. Ż., zastępowani przez przedstawicielkę ustawową E. S. (1), reprezentowani przez pełnomocnika, wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...)

S.A. w W. na rzecz powódki E. S. (1) kwoty 164.000 zł, na rzecz powoda F. Ż. kwoty 84.000 zł oraz na rzecz powoda F. S. kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć bliskiej, a ponadto zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powodowie wskazali, iż w dnia 26 lipca 2017 r. miał miejsce wypadek, w którym zginęła U. M., natomiast sprawca zdarzenia posiadał ubezpieczenie wykupione w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. Powodowie podali, że U. M. była matką powódki oraz babką powodów F. Ż. oraz F. S., zaś jej śmierć wywołała u powodów głębokie i dotkliwe przeżycia, a także pozbawiła ich wielu doświadczeń związanych z jej obecnością w rodzinie. Powodowie podali, iż w toku postępowania likwidacyjnego pozwany uznał swoją odpowiedzialność, jednakże wypłacone przez niego świadczenie względem powódki jest nieadekwatne do rozmiaru doznanej przez nią szkody. Powodowie w swoim żądaniu uznali przyczynienie się zmarłej do zaistnienia szkody na poziomie 30%.

W odpowiedzi na pozew z dnia 8 marca 2018 roku (data nadania pisma) pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował roszczenie powódki E. S. (1) co do wysokości, zaś w przypadku roszczenia małoletnich F. Ż. oraz F. S. również co do zasady. W uzasadnieniu podniósł, iż wypłacona w toku postępowania likwidacyjnego kwota na rzecz powódki E. S. (2) jest adekwatna do poniesionej przez nią szkody przy uwzględnieniu przyczynienia się zmarłej do wypadku w wysokości 50%, natomiast w zakresie małoletnich powodów wskazał, iż zmarła nie jest dla nich osobą najbliższą. Pozwany podniósł zarzut przyczynienia się poszkodowanej na poziomie 50%, wskazując, iż U. M., wsiadając do pojazdu, wiedziała, że kierowca nie posiada uprawnień do kierowania na skutek skazania za wykroczenia drogowe oraz przestępstwa prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu, a także że jest nietrzeźwy.

Strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 lipca 2017 r. ok. godz. 13:30 w miejscowości M. 69a, gm. Rozprza K. M., kierując samochodem marki D. (...) nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości prowadzącym o godz. 14:18 do stężenia na poziomie 1,56 mg/l, a o godz. 14:34 na poziomie 1,65 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, na łuku drogi biegnącym w lewo stracił panowanie nad pojazdem, skutkiem czego zjechał na prawe pobocze do przydrożnego rowu, gdzie pojazd uderzył w betonowy przepust wodny, w wyniku czego obrażeń doznała pasażerka pojazdu U. M. oraz małoletni pasażer K. S..

Po przewiezieniu do szpitala (...) zmarła na skutek odniesionych obrażeń. K. S. doznał obrażeń naruszających czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 3 stycznia 2018 r. wydanym w sprawie II K 577/17 K. M. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 177 § 1 kk i 177 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 178 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. przyznał E. S. (1) od K. M. kwotę 11.000 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia za krzywdę

/dowód: wyrok karny w sprawie II K 577/17 k.16-17v/

W czasie wypadku U. M. miała zapięte pasy.

/dowód: protokół przesłuchania podejrzanego w sprawie II K 577/17 k. 186/

K. M. był synem U. M.. Mieszkał z nią i był na jej utrzymaniu. Nie chciał podjąć pracy zarobkowej ani wyprowadzić się od matki. Od 18 roku życia naużywał alkoholu. Pod wpływem alkoholu był wobec matki agresywny oraz zastraszał ją. Zdarzyło się, że K. M. w złości zniszczył stół uderzając w niego młotkiem, a także popchnął matkę, na skutek czego złamała palec. U. M. czuła zagrożenie ze strony syna.

U. M. podejmowała próby skierowania syna na przymusowe leczenie dla osób uzależnionych od alkoholu - zwracała się do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Tryb.

K. M. w dniu wypadku nie miał uprawnień do prowadzenia pojazdów na skutek wyroku karnego, w którym orzeczono czasowy zakaz prowadzenia przez niego pojazdów. U. M. wiedziała o wyroku skazującym w sprawie karnej.

/dowód: zeznania powódki E. S. (1): 00:04:47-00:12:00, płyta k.215, w tym 00:03:59-00:19:21, płyta k.149, zeznania świadka E. C.: 00:23:22- 00:34:15, płyta k 149, pisma k. 141-143/

U. M. była matką E. S. (1), natomiast babką F. S. oraz F. Ż.. W 2009 r. zmarł ojciec powódki.

Powódka w 2005 r. rozwiódła się z pierwszym mężem, od 2010 r. znajduje się w drugim związku małżeńskim.

/dowód: akty stanu cywilnego k.11-15v, wyrok rozwodowy k.125-126, zeznania E. S. (1): 00:04:47-00:12:00, płyta k.215, w tym 00:03:59-00:19:21, płyta k.149/

E. S. (1) w dacie wypadku mieszkała w odległości 13 km od matki. Powódka z matką była w bardzo bliskich i życzliwych relacjach. Odwiedzała matkę co najmniej dwa razy w tygodniu, zaś kontakt telefoniczny między nimi był codziennie. Powódka była również mocno zaangażowana w życie matki, m.in. zawoziła ją na wizyty lekarskie, które także opłacała, pomagała w robieniu zakupów. Z kolei U. M. pomogła powódce po jej rozwodzie, kiedy to powódka wraz z synem F. Ż. przeprowadziła się do domu rodzinnego. U. M. była wówczas dla niej wsparciem w trudnych chwilach, jak również pomagała w opiece nad dzieckiem.

Powódka mocno przeżyła śmierć matki. Z uwagi na narastające negatywne przeżycia podjęła leczenie psychiatryczne. Do tej pory była na dwóch spotkaniach, do czerwca 2018 r. leczyła się farmakologicznie. Po stracie matki czuje się samotna. Wcześniej była pogodną osobą, obecnie popadła w marazm, żyje z dnia na dzień. Stała się również zamknięta w sobie. Powódka wraz z synami nadal często chodzi na cmentarz.

Obecnie powódka ma 36 lat.

/dowód: dokumentacja medyczna k.144-144v, zeznania powódki E. S. (1): 00:04:47-00:12:00, płyta k.215, w tym 00:03:59-00:19:21, płyta k.149, zeznania świadka E. C.: 00:23:22-00:34:15, płyta k.149, zeznania świadka A. H.: 00:34:15-00:43:05, płyta k.149, zeznania świadka W. M.: 00:43-05-00:49:08, płyta k.149, zeznania świadka J. S.: 00:49:32-00:53:04, płyta k.149/

Powodowie F. Ż. i F. S. byli związani z babką, szczególnie mocno zżyty był z nią F. Ż.. Po rozwodzie powódka zamieszkała u swojej matki U. M. w synem F. Ż. i w tym czasie urodził się jej drugi syn F. S.. U. M. uczestniczyła w wychowaniu obu chłopców, w tym opiekowała się F. S. do czasu, aż poszedł on do przedszkola. Powódka wraz z dziećmi mieszkała u niej do 2013 r. U. M. miała wykształcenie pedagogiczne, co pomagało stworzyć więź z wnukami. Powódka w czasie wspólnego zamieszkiwania z matką pracowała zarobkowo, zaś U. M. była na emeryturze.

Obaj chłopcy mocno przeżyli stratę babki. Po jej śmierci stali się zamknięci w sobie, stali się wycofani. Obaj chłopcy często wspominają babcię. F. Ż. opowiada o niej niemal codziennie, zaś F. S. często rysuje babcię w przedszkolu. Wykonał też figurkę aniołka, o którym mówi, że to babcia. Figurkę trzyma w małym pudełku zamykanym na kłódkę. Małoletni powodowie nie korzystali z pomocy psychologa.

Obecnie F. Ż. ma 15 lat, zaś F. S. 6 lat. Razem z matką chodzą na cmentarz.

/dowód: zeznania powódki E. S. (1): 00:04:47-00:12:00, płyta k.215, w tym 00:03:59-00:19:21, płyta k.149, zeznania świadka A. H.: 00:34:15-00:43:05, płyta k.149 zeznania świadka W. M.: 00:43-05-00:49:08, płyta k.149, zeznania świadka J. S.: 00:49:32-00:53:04, płyta k.149/

W wyniku śmierci matki u powódki E. S. (3) wystąpiła reakcja żałoby, która wiązała się i wiąże nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, żalu, skrzywdzenia, opuszczenia, niesprawiedliwości. Obecność podczas śmierci matki w szpitalu w wyniku odniesionych w wypadku obrażeń, była dla powódki bardzo obciążająca. Traumatyczne doświadczenia związane z nagłą i niespodziewaną utratą matki w tragicznych okolicznościach skutkowały dezadaptacją (F 43.2). Z powodu nieustępowania, a narastania objawów dezadaptacji, powódka zgłosiła się pół roku po śmierci matki do lekarza psychiatry. Kontynuuje leczenie lekiem przeciwdepresyjnym. Do tej pory zmaga się ona z urazem psychicznym, nie uzyskując spokoju wewnętrznego i emocjonalnej akceptacji utraty matki. Mechanizmy obronne jej psychiki zostały istotnie osłabione. Powódka wymaga kontynuacji leczenia psychiatrycznego, podjęcie go było zasadne. Nie zakończyła żałobowania.

Osierocenie powódki przez matkę w tragicznych okolicznościach, potęgujących ból (ponieważ sprawcą śmierci matki był nietrzeźwy brat powódki) i wymagających leczenia psychiatrycznego, spowodowało długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym, który oceniamy na 2% zgodnie z pkt. 10 a. (per analogiam) obowiązującego załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki S. z 18.12.2002 r. Rokowania co do pełnego powrotu do zdrowia psychicznego są pozytywne.

/dowód: opinia psychologiczno-psychiatryczna k. 162-164/

Śmierć babki spowodowała wystąpienie u powoda F. Ż. naturalnej reakcji żałoby. Powód nie wymagał i nie wymaga aktualnie leczenia psychiatrycznego ani pomocy psychologicznej/psychoterapeutycznej. Mechanizmy obronne jego psychiki funkcjonowały i funkcjonują prawidłowo. Badany nie ujawniał i nie ujawnia obecnie objawów psychopatologicznych, jego stan psychiczny jest stabilny. W wyniku śmierci babki doświadczył trudności adaptacyjnych, które wiązały się z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, smutku, żalu, złości, opuszczenia. Są to uczucia i stany adekwatne do sytuacji, normalne, choć powodujące dyskomfort i cierpienie. Powód jest nadal w trakcie procesu żałobowania. Nie doszło do całkowitego załamania linii życiowej powoda w związku ze śmiercią babci, był on i jest obecnie w stanie wykonywać prawidłowo swoje role życiowe i funkcjonować normalnie w aspekcie psychospołecznym. Brak jest podstaw do przyznania uszczerbku na zdrowiu psychicznym.

/dowód: opinia psychologiczno-psychiatryczna k.157-159/

Śmierć babki spowodowała wystąpienie u małoletniego powoda F. S. naturalnej reakcji żałoby.

Nagle zerwanie więzi z bliskim członkiem rodziny i utrata ważnego w życiu dziecka obiektu, dającego mu poczucie bezpieczeństwa i akceptacji, to dla małoletniego sytuacja bardzo trudna emocjonalnie. Dziecko doświadczyło cierpienia. Małoletni nadal przeżywa smutek, tęsknotę, żal, poczucie opuszczenia, osamotnienia. Nie wymagał specjalistycznego leczenia, uzyskał wsparcie od najbliższej rodziny. Nie ujawnia w swoim funkcjonowaniu objawów psychopatologicznych. Jest w trakcie normalnego żałobowania. Rokowanie jest pozytywne. Brak jest podstaw do przyznania uszczerbku na zdrowiu psychicznym.

/dowód: opinia psychologiczno-psychiatryczna k.160-161/

Samochód sprawcy zdarzenia posiadał polisę wykupioną w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

/bezsporne/

Powódka E. S. (1) zgłosiła szkodę pozwanemu pismem z dnia 29 września 2017 r., natomiast powodowie F. S. oraz F. Ż. zgłosili szkodę pozwanemu pismem z dnia 16 listopada 2017 r.

/dowód: zgłoszenie szkody k.101-105, k.120-123/

Decyzją z dnia 28 listopada 2017 r. pozwany przyznał powódce E. S. (1) bezsporną kwotę 6.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, natomiast decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r. pozwany przyznał powódce dalszą kwotę 4.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Łącznie pozwany wypłacił powódce kwotę 10.000 zł.

Pozwany w wyliczeniach przyjął przyczynienie się zmarłej do wypadku w wysokości 50%, wskazując, że zmarła zdecydowała się na jazdę z nietrzeźwym kierowcą.

/dowód: decyzje k.131-136/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej powołane dowody. Dowody w postaci dokumentów nie budziły wątpliwości co do ich autentyczność, nie były również kwestionowane przez strony. Wydane w sprawie opinie w ocenie Sądu są pełne, jasne i logiczne, a także nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Z kolei dokonując analizy zeznań powódki oraz świadków E. C., A. H., A. M. oraz J. S. Sąd nie znalazł podstaw do podważania ich wiarygodności co do oceny stanu psychicznego i emocjonalnego powodów po śmierci U. M. oraz wpływu tego wydarzenia na ich życie, jako że zeznania te są logiczne, konsekwentne i wzajemnie się uzupełniają. Sąd odmówił natomiast wiary zeznaniom powódki E. S. (4) oraz świadka W. M. w zakresie, iż U. M. została zmuszona przez K. M., by wsiąść do samochodu, którym kierował, jako że nie byli oni bezpośrednimi świadkami momentu jej wsiadania do pojazdu, jak też sama powódka wskazała, że jedynie przypuszcza, że taki był przebieg zdarzenia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w znacznej części.

Powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią osoby bliskiej U. M.. Pozwany zakwestionował powództwo co do wysokości w przypadku powódki oraz co do zasady w przypadku małoletnich powodów. Ponadto podniósł zarzut przyczynienia się zmarłej do powstania szkody w wysokości 50%. Powodowie uznali zarzut do wysokości 30%.

Stosownie do treści art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1, art. 35 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 473) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Z kolei istota odpowiedzialności sprawcy wypadku opiera się w stanie faktycznym niniejszej sprawy na zasadzie ryzyka i wynika z treści art. 436 § 1 k.c. Bezsporne w sprawie było, że sprawca wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniosła U. M., był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej.

W przedmiotowej sprawie, z uwagi na datę zaistnienia zdarzenia szkodowego wprost mają zastosowanie przepis kodeksu cywilnego - art. 446 § 4 k.c., w odniesieniu o zapłatę zadośćuczynienia z powodu śmierci U. M.. Dotyczy to także zastępczej odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń (por. np. wyrok SA w Łodzi z 22.01.2013 r. I ACa 1034/12, wyrok SA w Katowicach z 7.02.2013 r. I ACa 992/12).

Zgodnie z art. 446 § 4 k.c. najbliższym członkom rodziny osoby zmarłej wskutek popełnienia czynu niedozwolonego sąd może przyznać odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej, doznanej krzywdy, a w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Celem zadośćuczynienia jest złagodzenie cierpień zarówno doznanych jak i tych które wystąpią w przyszłości. Zadośćuczynienie ma charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą doznaną przez poszkodowanego krzywdę. W tym kontekście krzywda jest ujmowana jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) oraz psychiczne (np. ujemne odczucia przeżywane w związku utratą osoby bliskiej, np., osamotnienie, tęsknota, poczucie pustki).

Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w tymże przepisie ma w istocie charakter nieokreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane są kryteria jakimi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powinno się opierać na obiektywnych i sprawdzalnych kryteriach, kierować się jego celami i charakterem przy uwzględnieniu jednak indywidualnej sytuacji poszkodowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002, IV CKN 1266/00 LEX nr 80722). Z uwagi na to, że zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, jego wysokość nie może być określona w wysokości symbolicznej, lecz winna przedstawiać pewną ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie przyznana suma pieniężna tytułem zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach i dostosowana do aktualnych stosunków majątkowych w społeczeństwie kraju, w którym mieszka poszkodowany.

Ustawodawca dla określenia kręgu osób uprawnionych posłużył się wyrażeniem „najbliższy członek rodziny”, a więc tym samym, które funkcjonowało już na gruncie art. 446 § 3 k.c. Pojęcie to w piśmiennictwie i judykaturze ujmowane jest stosunkowo szeroko, obejmuje nie tylko rodziców i dzieci, ale i inne osoby spokrewnione ze zmarłym np. rodzeństwo. O tym, kto jest najbliższym członkiem rodziny decyduje faktyczny układ stosunków pomiędzy określonymi osobami, a nie formalna kolejność pokrewieństwa wynikająca w szczególności z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, czy ewentualnie z powinowactwa. Aby więc ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny niezującego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 279/10, LEX nr 898254).

Na rozmiar krzywdy podlegającej naprawieniu przez zadośćuczynienie, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c., mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek zarówno zmarłego, jak i pokrzywdzonego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2011 r., III CSK 279/10, niepubl.; z 20 grudnia 2012 r., IV CSK 192/12, niepubl.; z 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, niepubl.).

W świetle powyższych rozważań Sąd uznał powództwo za uzasadnione co do zasady. Zmarła była osobą bliską dla każdego z powodów.

Oceniając żądanie zadośćuczynienia zgłoszone przez powódkę E. S. (1), wskazać należy, iż według kryteriów obiektywnych krzywda wywołana śmiercią rodzica jest jedną z najbardziej dotkliwych z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych oraz rolę pełnioną w rodzinie. Naturalną konsekwencją utraty tak bliskiej osoby jest ból, cierpienie i poczucie krzywdy, jednakże w przypadku powódki zerwanie więzi z matką było nagłe i niespodziewane, przez co skutkowało dramatycznym zaburzeniem jej dobro stanu emocjonalnego i psychicznego. W wyniku śmierci matki doświadczyła silnego urazu psychicznego. Została pozbawiona jej opieki, pomocy oraz wsparcia psychicznego przy podejmowaniu ważnych wyborów życiowych. U. M. była jedynym rodzicem powódki, dlatego jej utrata spowodowała również u powódki silne poczucie osamotnienia. Powódka na skutek śmierci matki doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu i wymagała leczenia psychiatrycznego oraz farmakologicznego. Do tej pory zmaga się ona z urazem psychicznym, nie uzyskując spokoju wewnętrznego i emocjonalnej akceptacji utraty matki. Mechanizmy obronne jej psychiki zostały istotnie osłabione. Nie zakończyła żałobowania. Z uwagi na głęboką więź powódki E. S. (1) z matką, a

także ze względu na najbliższy stopień pokrewieństwa oraz jej codzienną obecność i wsparcie, powódka wciąż odczuwa i odczuwać będzie konsekwencje jej straty.

Przechodząc do żądania małoletnich powodów F. Ż. i F. S. wskazać należy, iż U. M. była mocno zaangażowana w ich życie, jako że uczestniczyła w ich procesie wychowywania i sprawowała nad nimi opiekę. Wiązało się to nie tylko ze spędzaniem z nimi czasu, ale także dzieleniem się wiedzą i umiejętnościami, w czym pomagało jej wykształcenie pedagogiczne. Chłopcy wiązali z nią poczucie bezpieczeństwa. Śmierć babki u obu chłopców spowodowała cierpienie oraz smutek, tęsknotę, żal, poczucie opuszczenia, osamotnienia. Do dnia dzisiejszego chłopcy nie pogodzili się ze stratą babki, wciąż odczuwają jej brak, pomimo młodego wieku pielęgnują pamięć o niej. Stratę babki przeżywa przy tym zwłaszcza F. Ż. z uwagi na swój wiek, jak i dłuższą obecność zmarłej w jego życiu.

Mając na uwadze młody wiek powodów, a zwłaszcza F. S., wskazać należy iż krzywda będąca wynikiem utraty osoby bliskiej dla małoletniego dziecka jest rozciągnięta w czasie, bowiem dopiero z upływem lat w pełni uświadomią sobie jej brak i skutki dorastania bez niej. Dlatego też w odniesieniu do małoletnich powodów przyznane zadośćuczynienie rekompensować ma przede wszystkim cierpienia psychiczne, które dopiero wystąpią w przyszłości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 maja 2013 r., I ACa 98/13, L.).

W ocenie Sądu odpowiednią sumą tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną przez powódkę będzie kwota 120.000 zł, w stosunku do powoda F. Ż. kwota 60.000 zł, natomiast powoda F. S. kwota 50.000 zł. Kwoty te niewątpliwie przedstawiają ekonomicznie odczuwalną wartość i mogą pomóc w przystosowaniu się powodów do nowych warunków, dzięki czemu zostanie przywrócona równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Zarazem jednak pozostają umiarkowane i adekwatne do zakresu doznanej krzywdy.

Pozwany podniósł zarzut przyczynienia się, który został uznany przez powodów do wysokości 30%.

Zgodnie z treścią art. 362 kc, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Przyczynienie poszkodowanego ma miejsce wówczas, gdy szkoda jest skutkiem nie tylko zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy innego podmiotu, ale także zachowania się samego poszkodowanego.

Przesłanki zmniejszenia odszkodowania w reżimie odpowiedzialności sprawcy na zasadzie ryzyka winny być formułowane mniej rygorystycznie niż przy zasadzie winy. Po stronie poszkodowanego nie musi zachodzić wina i winy nie trzeba badać. W takich okolicznościach do przyjęcia przyczynienia się poszkodowanego wystarczy, jeżeli można mu uczynić zarzut obiektywnie nieprawidłowego (niewłaściwego) zachowania się. Oznacza to, że nie wymaga się stwierdzenia przesłanek subiektywnych winy po stronie poszkodowanego.

A zatem w przypadku odpowiedzialności na zasadzie ryzyka do zastosowania art. 362 kc obok wymagania adekwatnego związku przyczynowego wystarczy obiektywna nieprawidłowość zachowania się poszkodowanego.

W przypadku odpowiedzialności na zasadzie ryzyka zasadniczo przyjmuje się jedno kryterium: „stosownie do okoliczności”. W sytuacji, w której odpowiedzialność dłużnika oparta jest na zasadzie ryzyka, decydującym kryterium zmniejszenia odszkodowania może być jedynie porównanie wielkości niebezpieczeństwa, z jakim dla ogółu łączy się ruch mechanicznego środka komunikacji, z rozmiarem i wagą uchybień po stronie poszkodowanego.

W niniejszej sprawie okoliczności wypadku były bezsporne, w tym iż kierujący samochodem K. M. nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdem oraz znajdował się w stanie nietrzeźwości. Biorąc pod uwagę znaczne stężenie alkoholu w wydychanym powietrzu, jakie zostało odnotowane u sprawcy zaraz po wypadku, przyjąć również należy, iż zmarła wiedziała, że syn jest nietrzeźwy. Tym bardziej, że nadużywanie przez niego alkoholu było nagminne, a zmarła razem z nim mieszkała. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż zmarła wiedziała również o wydanym przeciwko niemu wyroku skazującym za prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu, a zatem musiała wiedzieć również o zakazie prowadzenia przez niego pojazdów. Strona powodowa starała się wykazać, iż U. M. została zmuszona do tego, by wsiąść z nim do samochodu, jednakże twierdzenia te nie zostały udowodnione. Z zebranego natomiast materiału

dowodowego nie wynika wprost, iż w tej konkretnej sytuacji K. M. zastosował wobec swojej matki siłę bądź zastraszał ją. Opisany przez powódkę przebieg wydarzeń w tym zakresie stanowi jedynie jej domysł podyktowany całokształtem stosunków panujących między zmarłą a jej synem, jak też niechęcią powódki do osoby sprawcy. W ocenie Sądu zmarła miała obiektywną możliwość odmowy pojechania z synem, jednak sama zdecydowała się wsiąść do samochodu. Postępowanie dowodowe nie wykazało, iż jej obecność w pojeździe była konieczna, jak też by poprosiła o pomoc którąś ze znajdujących się w pobliżu osób (z protokołu rozprawy w sprawie karnej wynika, iż na posesji podczas wsiadania do samochodu były obecne inne osoby). W związku z powyższym argumentacja strony powodowej nie została przez Sąd uwzględniona do oceny przyczynienia się zmarłej.

W ocenie Sądu stopień przyczynienia zmarłej do powstania szkody należy ocenić na poziomie 30% i o taki procent należy pomniejszyć należne powodom zadośćuczynienie. Brak jest natomiast podstaw do przyjęcia przyczynienia się na wyższym poziomie.

W toku postępowania likwidacyjnego powódka uzyskała od pozwanego kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz w wyroku skazującym zasądzono od sprawcy na jej rzecz kwotę 11.000 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności, przy uwzględnieniu przyczynienia się zmarłej do powstania szkody, a także przyznanych kwot tytułem zadośćuczynienia, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki E. S. (1) kwotę 63.000 zł (120.000 x 0,7 - 21.000 zł), na rzecz powoda F. Ż. kwotę 42.000 (60.000 zł x 0,7) oraz na rzecz powoda F. S. kwotę 35.000 zł (50.000 zł x 0,7). W pozostałym zakresie natomiast powództwo powodów Sąd oddalił jako bezzasadne.

Sąd nie orzekł o odsetkach za opóźnienie od powyższych kwot, bowiem stosowne żądanie w tym zakresie nie zostało zgłoszone przez powodów, którzy byli reprezentowani przez pełnomocnika.

Powództwo zostało uwzględnione w około 50% i Sąd na podstawie art. 100 kpc zniósł między stronami wzajemnie koszty procesu.

Na podstawie art. 102 kpc Sąd nie obciążył powodów kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa. Sąd miał na uwadze odszkodowawczy charakter dochodzonego roszczenia oraz okoliczność, iż ustalenie jego wysokości zależało w znacznej mierze od oceny

Sądu. Sąd wziął również pod uwagę sytuację majątkową i rodzinną powodów. Natomiast przyznane świadczenie mające odszkodowawczy charakter i służące kompensacji szkody, nie powinno zostać uszczuplone przez pobranie należnych kosztów sądowych od oddalonej części powództwa.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w zw. z art. 100 zd. 1 kpc oraz 102 kpc, Sąd obciążył pozwanego kwotą 8.650 zł tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa i kwotą 797 zł złotych tytułem zwrotu wydatków.

SSO Alina Gąsior

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi stron.

Dnia 15 października 2018 r.

SSO Alina Gąsior